WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego w klasie IV szkoły podstawowej

Obowiązuje od: 1 września 2026 r.

Charakter dokumentu: Wymagania określają poziom wiadomości i umiejętności ucznia po zrealizowaniu treści przewidzianych dla klasy IV. Nie są rozkładem materiału ani wykazem wymagań do każdej pojedynczej lekcji.

1. Podstawa opracowania

→ ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w szczególności art. 44b–44c, w aktualnym brzmieniu;
→ rozporządzenie Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. z 2026 r. poz. 378, ze zm.);
→ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów I słuchaczy w szkołach publicznych, w aktualnym brzmieniu, w tym po zmianie z 20 sierpnia 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 1122);
→ program nauczania języka polskiego dla klasy IV zgodny z podstawą programową obowiązującą od 1 września 2026 r.;
→ cykl „NOWE Zamieńmy słowo”, klasa 4, nr dopuszczenia MEN 1278/1/2026;
→ statut szkoły i przyjęte w szkole szczegółowe warunki oraz sposób oceniania wewnątrzszkolnego.

2. Zasady ogólne

→ Wymagania odnoszą się do wiadomości i umiejętności wynikających z realizowanego programu nauczania oraz nowej podstawy programowej. W klasie IV nauczyciel wybiera i stopniuje treści z wymagań przewidzianych dla klas IV–VI, odpowiednio do wieku i etapu pracy uczniów.
→ Wymagania na wyższą ocenę obejmują wymagania na oceny niższe. O ocenie decyduje stopień samodzielności, poprawności, kompletności, funkcjonalnego wykorzystania wiedzy oraz postęp ucznia.
→ Ocena celująca nie wymaga realizowania treści wykraczających poza program. Oznacza bardzo wysoki poziom opanowania wymagań dla klasy IV, samodzielne i twórcze posługiwanie się zdobytymi umiejętnościami oraz dojrzałe uzasadnianie własnych sądów.
→ Ocena śródroczna i roczna nie jest prostą średnią arytmetyczną stopni. Nauczyciel ustala ją na podstawie rozpoznanego poziomu I postępów ucznia, z uwzględnieniem różnych obszarów polonistycznych oraz zasad zapisanych w statucie szkoły.
→ Wymagania stosuje się do treści rzeczywiście zrealizowanych i przećwiczonych. Uczeń powinien znać cel zadania, kryteria sukcesu oraz otrzymywać informację pomagającą mu się uczyć.
→ Wymagania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, zgodnie z rozpoznaniem nauczyciela, opinią lub orzeczeniem poradni oraz ustaleniami zespołu nauczycieli.

3. Obszary podlegające ocenie

Obszar	Przykładowe umiejętności i rezultaty
Komunikacja	wypowiedzi ustne, słuchanie, udział w rozmowie, dostosowanie języka do sytuacji i odbiorcy, uzasadnianie stanowiska, grzeczność językowa
Odbiór tekstów kultury	czytanie ze zrozumieniem, interpretacja, świat przedstawiony, bohater, narrator, środki językowe, film, teatr, komiks, sztuki plastyczne i przekazy audiowizualne
Świadomość języka	głoski i sylaby, podstawowe części mowy i ich formy, budowa wypowiedzeń, słownictwo, ortografia, interpunkcja oraz korzystanie ze słowników
Tworzenie wypowiedzi	notatka, pytania do tekstu, plan odtwórczy, korespondencja, opis, charakterystyka i tekst twórczy, kompozycja, akapit oraz poprawność zapisu
Autorefleksja i tożsamość	wartości, wspólnoty i pełnione role, nazywanie emocji, samoocena procesu uczenia się, rozpoznawanie własnych mocnych stron i trudności
Edukacja medialna	wyszukiwanie i porządkowanie informacji, dobór źródeł, poszerzanie zainteresowań, bezpieczeństwo i higiena cyfrowa
Praktyki lekturowe	wybór i planowanie czytania, cztery dłuższe teksty literackie, baśnie i legendy, utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne oraz inne teksty kultury

4. Formy sprawdzania osiągnięć

→ wypowiedzi ustne, rozmowa o tekście, czytanie i interpretacja głosowa;
→ krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne tworzone w klasie;
→ sprawdziany, testy, kartkówki, dyktanda oraz zadania sprawdzające czytanie ze zrozumieniem;
→ zadania językowe, ortograficzne, interpunkcyjne i redakcyjne;
→ notatki, plany, prezentacje, projekty i inne wytwory pracy ucznia;
→ praca z lekturą i innymi tekstami kultury;
→ obserwacja wykonywania zadań podczas lekcji oraz analiza postępów ucznia.

Ważne: Ocena dotyczy rozpoznawalnego rezultatu uczenia się. Sama aktywność lub bierność nie przesądza o stopniu; może jednak dostarczyć nauczycielowi dowodów opanowania konkretnej umiejętności, np. sformułowania argumentu albo poprawnego odczytania tekstu.

5. Przeliczanie wyników punktowych na stopnie

Do prac punktowanych stosuje się progi wskazane przez dyrekcję szkoły:

Wynik	Stopień
0–34%	niedostateczny (1)
35–49%	dopuszczający (2)
50–74%	dostateczny (3)
75–89%	dobry (4)
90–99%	bardzo dobry (5)
100%	celujący (6)

→ Progi stosuje się do pojedynczych prac, w których wynik wyrażono punktami lub procentami. Nie stanowią one automatycznego algorytmu ustalania oceny śródrocznej lub rocznej.
→ Nauczyciel informuje o zakresie pracy, punktacji oraz — gdy charakter zadania na to pozwala — kryteriach oceny.

→ W zadaniach otwartych i wypowiedziach złożonych ocena może być ustalana według kryteriów jakościowych, np. realizacji tematu, kompozycji, doboru argumentów, poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.
→ Szczegółowe zasady poprawiania ocen, zgłaszania nieprzygotowania, terminów sprawdzianów i udostępniania prac określa statut szkoły.

6. Przygotowanie do lekcji, praca na lekcji i zachowanie

Sytuacja	Co można rozpoznać i ocenić z języka polskiego	Co co do zasady należy do zachowania / organizacji
Przygotowanie merytoryczne	znajomość wskazanego tekstu, gotowość do omówienia lektury, rozumienie wcześniej ćwiczonych pojęć, przygotowana wypowiedź lub materiał potrzebny do konkretnego zadania	—
Zeszyt i notatka	umiejętność sporządzania notatki, wybierania informacji, porządkowania treści i poprawnego zapisu, jeżeli stanowi to cel zadania	samo posiadanie zeszytu, kompletność mechanicznie przepisanych zapisów, przyniesienie przyborów
Praca na lekcji	poprawność i samodzielność wykonanego zadania, argumentowanie, czytanie, redagowanie, zastosowanie wiedzy językowej	sama uległość organizacyjna lub samo tempo pracy bez odniesienia do wymagań edukacyjnych
Punktualność i obowiązki	—	punktualne przychodzenie, przestrzeganie zasad, systematyczne przynoszenie materiałów i wywiązywanie się z obowiązków ucznia
Praca w grupie	jakość merytorycznego wkładu, sposób komunikowania treści, rezultat projektu i prezentacja	kultura współpracy, respektowanie zasad i relacje z innymi — w zakresie przewidzianym kryteriami zachowania

Wniosek praktyczny: „Nieprzygotowanie do lekcji” może wpływać na ocenę z języka polskiego tylko w takim zakresie, w jakim ujawnia brak określonej wiedzy lub umiejętności objętej wymaganiami. Nie należy obniżać oceny przedmiotowej wyłącznie za brak zeszytu, spóźnienie lub inne zachowanie organizacyjne.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń opanował wymagania konieczne do dalszego uczenia się. Wykonuje proste zadania, często przy wsparciu, a braki nie przekreślają możliwości uzupełniania wiedzy i rozwijania podstawowych umiejętności.

Komunikacja

→ z pomocą nauczyciela formułuje krótką, zrozumiałą wypowiedź na temat związany z lekcją lub własnym doświadczeniem;
→ słucha rozmówcy, rozpoznaje podstawową intencję wypowiedzi i stara się przestrzegać elementarnych zasad grzeczności językowej;
→ przedstawia się, mówi o swoich zainteresowaniach lub przeżyciach; odpowiada na proste pytania dotyczące tekstu;
→ wyraża opinię, podając co najmniej jeden prosty powód, zwłaszcza po otrzymaniu pytań pomocniczych.

Odbiór tekstów kultury

→ czyta krótki tekst i odnajduje w nim podstawowe informacje podane wprost;
→ rozpoznaje bohatera, narratora lub podmiot mówiący, wskazuje miejsce, czas i najważniejsze zdarzenia;
→ odróżnia w typowych przykładach wydarzenia realistyczne od fantastycznych oraz rozpoznaje poznane gatunki, m.in. baśń i legendę;
→ nazywa swoje wrażenia po lekturze i wskazuje pojedynczy przykład środka językowego, np. epitetu, porównania, rymu lub wyrazu dźwiękonaśladowczego;
→ z pomocą odnosi treść utworu do własnych doświadczeń i ocenia podstawowe zachowanie bohatera.

Świadomość języka

→ rozpoznaje w prostych przykładach rzeczownik, czasownik i przymiotnik oraz nazywa te części mowy;
→ odróżnia zdanie pojedyncze od równoważnika zdania i rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące oraz wykrzyknikowe;
→ rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, dzieli łatwe wyrazy na sylaby, porządkuje wyrazy alfabetycznie;
→ stosuje najbardziej utrwalone zasady pisowni i kończy zdania odpowiednim znakiem, choć popełnia liczne błędy, które częściowo poprawia ze wskazówką;
→ korzysta ze słownika lub innego źródła według podanej instrukcji.

Tworzenie wypowiedzi

→ tworzy krótką notatkę, plan, opis, list lub tekst twórczy według wzoru, pytań pomocniczych albo podanego schematu;
→ zachowuje podstawowy związek wypowiedzi z tematem; wyodrębnia początek, rozwinięcie i zakończenie z pomocą nauczyciela;
→ buduje w większości zrozumiałe zdania i podejmuje próbę stosowania akapitów;
→ po wskazaniu błędów poprawia część z nich i uzupełnia brakujące elementy wypowiedzi.

Edukacja medialna

→ wyszukuje potrzebną informację we wskazanym źródle i korzysta z niego, aby zdobyć podstawową wiedzę na dany temat;
→ zna elementarne zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i potrafi podać przykład zagrożenia wynikającego z nadmiernego korzystania z ekranów;
→ wymienia podstawowe zasady higieny cyfrowej.

Praktyki lekturowe

→ aktywnie czyta cztery wskazane dłuższe teksty literackie; zna najważniejsze postacie i zdarzenia z omówionych utworów;
→ dzieli się prostym wrażeniem z lektury i odpowiada na podstawowe pytania dotyczące przeczytanego tekstu;
→ rozpoznaje baśń, legendę, utwór narracyjny, liryczny i patriotyczny, w tym „Mazurek Dąbrowskiego”, oraz z pomocą wykorzystuje znajomość tekstu w zadaniu.

Autorefleksja i tożsamość

→ nazywa wartości ważne dla siebie i wymienia wspólnoty, do których należy, np. rodzinę, klasę, społeczność lokalną i narodową;
→ wymienia swoje podstawowe role w rodzinie, szkole i grupie rówieśniczej oraz podaje przykłady związanych z nimi obowiązków;
→ rozpoznaje własne emocje, mocne strony i trudności oraz podejmuje prostą samoocenę procesu uczenia się.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy IV. Samodzielnie wykonuje typowe zadania o średnim stopniu trudności, choć w bardziej złożonych sytuacjach potrzebuje wskazówek.

Komunikacja

→ samodzielnie formułuje krótką, uporządkowaną wypowiedź ustną i pisemną zgodną z podstawową intencją;
→ zazwyczaj uważnie słucha, odpowiada na pytania i dostosowuje słownictwo do typowej sytuacji szkolnej;
→ stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe, rozpoznaje proste komunikaty niewerbalne;
→ formułuje opinię i uzasadnia ją jednym trafnym argumentem lub przykładem.

Odbiór tekstów kultury

→ odnajduje informacje podane wprost i wyciąga prosty wniosek z tekstu;
→ określa elementy świata przedstawionego, porządkuje zdarzenia i opisuje motywy działania bohatera;
→ rozpoznaje omawiane gatunki i podstawowe cechy fikcji realistycznej oraz fantastycznej;
→ rozpoznaje typowe środki językowe i wyjaśnia w prosty sposób, jakie wrażenie wywołują;
→ porównuje zachowania dwóch bohaterów lub dwa teksty według podanego kryterium.

Świadomość języka

→ rozpoznaje rzeczownik, czasownik i przymiotnik oraz określa odpowiednie dla nich podstawowe formy gramatyczne: osobę, liczbę, rodzaj, czas lub przypadek;
→ rozpoznaje zależności między wyrazami; układa zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe oraz zdania pojedyncze i równoważniki zdań;
→ rozpoznaje znaczenie dosłowne i przenośne w prostych przykładach, dobiera synonimy i antonimy;
→ stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne w ćwiczonych przykładach, a błędy poprawia po wskazaniu;
→ sprawnie korzysta z alfabetu, słownika ortograficznego i objaśniającego według instrukcji.

Tworzenie wypowiedzi

→ tworzy zgodną z tematem notatkę, plan, opis, list lub krótki tekst twórczy, zachowując najważniejsze cechy ćwiczonej formy;
→ porządkuje wypowiedź w logiczną całość i stosuje wstęp, rozwinięcie, zakończenie oraz akapity;
→ buduje w większości poprawne i zrozumiałe zdania, wykorzystuje podstawowe słownictwo związane z tematem;
→ podejmuje redakcję własnego tekstu i poprawia typowe błędy z wykorzystaniem kryteriów lub słownika.

Edukacja medialna

→ wyszukuje potrzebne informacje w różnych wskazanych źródłach i wybiera źródła pomocne w rozwijaniu własnych zainteresowań;
→ opisuje zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z Internetu, telefonu, komputera i gier;
→ wymienia skutki nadmiernego korzystania z ekranów i przeładowania informacyjnego.

Praktyki lekturowe

→ zna główne wątki, postacie i problemy czterech omawianych dłuższych utworów oraz innych tekstów realizowanych w klasie;
→ dzieli się wrażeniami, wskazuje interesujący fragment i krótko uzasadnia wybór;
→ opisuje tematykę baśni, legend, utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych oraz wykorzystuje ich znajomość w typowym zadaniu.

Autorefleksja i tożsamość

→ opisuje ważne dla siebie wartości oraz przedstawia proste stanowisko wobec wybranej wartości uniwersalnej;
→ opisuje wspólnoty, do których należy, pełnione w nich role i przykładowe obowiązki;
→ opisuje własne zaangażowanie w naukę, wskazuje działania pomocne lub utrudniające uczenie się oraz nazywa emocje własne i innych.

Ocena dobra (4)

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w dobrym stopniu. Samodzielnie i poprawnie rozwiązuje typowe zadania, a wiedzę stosuje także w sytuacjach wymagających łączenia kilku elementów.

Komunikacja

→ tworzy spójne wypowiedzi, jasno wyraża intencję i na ogół trafnie dostosowuje formę do odbiorcy oraz sytuacji;
→ aktywnie słucha, odnosi się do wypowiedzi innych i formułuje pytania rozwijające rozmowę;
→ wyraża potrzeby i emocje w sposób zrozumiały oraz stosuje zasady grzeczności językowej;
→ przedstawia stanowisko i uzasadnia je co najmniej dwoma logicznymi argumentami lub przykładami.

Odbiór tekstów kultury

→ czyta ze zrozumieniem, łączy informacje z różnych części tekstu i formułuje uzasadnione wnioski;
→ omawia świat przedstawiony, narrację, fabułę, motywy oraz przemianę lub relacje bohaterów;
→ rozpoznaje cechy omawianych gatunków i wyjaśnia, jak fikcja lub forma utworu wpływa na odbiór;
→ nazywa środki językowe i artystyczne oraz określa ich podstawową funkcję;
→ porównuje tekst literacki z filmem, obrazem, komiksem lub innym tekstem kultury według samodzielnie rozwiniętych kryteriów.

Świadomość języka

→ poprawnie rozpoznaje rzeczownik, czasownik i przymiotnik oraz stosuje właściwe formy tych części mowy;
→ analizuje zależności między wyrazami, buduje różne typy zdań i wykorzystuje wiedzę o wypowiedzeniach do poprawnego stosowania interpunkcji;
→ celowo posługuje się synonimami, antonimami, związkami frazeologicznymi oraz znaczeniem dosłownym i przenośnym;
→ stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne, a pojedyncze błędy zazwyczaj samodzielnie odnajduje i poprawia;
→ dobiera właściwy słownik lub źródło do rozwiązania problemu językowego.

Tworzenie wypowiedzi

→ samodzielnie tworzy rozwinięte wypowiedzi zgodne z tematem i cechami ćwiczonego gatunku;
→ stosuje logiczną kompozycję, akapity, właściwe proporcje części oraz odpowiednie słownictwo;
→ w tekście narracyjnym świadomie porządkuje zdarzenia, opisuje sytuacje i przeżycia; w wypowiedzi użytkowej uwzględnia cel oraz odbiorcę;
→ redaguje tekst po sprawdzeniu go według kryteriów, poprawiając większość uchybień językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych.

Edukacja medialna

→ porównuje informacje z różnych źródeł, sprawdza ich związek z tematem i porządkuje je w celu poszerzania wiedzy;
→ wyjaśnia skutki nadmiernego korzystania z ekranów oraz konsekwencje przeładowania informacyjnego;
→ stosuje zasady bezpiecznego i higienicznego korzystania z narzędzi cyfrowych oraz planuje działania ograniczające zagrożenia.

Praktyki lekturowe

→ dobrze zna treść omawianych utworów i swobodnie wykorzystuje ją w rozmowie, interpretacji oraz własnej wypowiedzi;
→ uzasadnia ocenę bohatera i odnosi problem utworu do własnych doświadczeń lub znanego kontekstu;
→ wybiera tekst zgodnie z zainteresowaniami i rzeczowo uzasadnia swój wybór.

Autorefleksja i tożsamość

→ wyjaśnia, dlaczego określone wartości są ważne dla niego i innych, oraz uzasadnia własne stanowisko;
→ wyjaśnia znaczenie wspólnot i pełnionych w nich ról, opisując ich wpływ na funkcjonowanie grupy;
→ dokonuje samooceny zaangażowania w naukę, planuje sposoby rozwoju i wyjaśnia wpływ emocji na zachowanie.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń w bardzo wysokim stopniu opanował wymagania dla klasy IV. Działa samodzielnie, sprawnie, poprawnie i świadomie, a swoje wybory oraz wnioski potrafi dobrze uzasadnić.

Komunikacja

→ formułuje płynne, spójne i precyzyjne wypowiedzi, świadomie dostosowane do celu, odbiorcy i sytuacji, także cyfrowej;
→ uważnie słucha, syntetyzuje stanowiska rozmówców i reaguje rzeczowo na ich argumenty;
→ świadomie stosuje zasady etycznej komunikacji, grzeczności językowej i adekwatne komunikaty niewerbalne;
→ buduje przekonujące uzasadnienie stanowiska, posługując się trafnymi argumentami, przykładami i wnioskami.

Odbiór tekstów kultury

→ samodzielnie odczytuje informacje jawne i sensy niewyrażone wprost, formułując trafne, uzasadnione wnioski;
→ wnikliwie omawia perspektywę narratora lub podmiotu mówiącego, motywy bohaterów, problematykę i wartości obecne w utworze;
→ rozpoznaje środki językowe i artystyczne oraz objaśnia ich wpływ na znaczenie, emocje, wyobraźnię i reakcję odbiorcy;
→ porównuje różne realizacje tego samego motywu w literaturze, filmie, teatrze, komiksie lub sztukach plastycznych;
→ interpretuje głosowo tekst z uwzględnieniem jego sensu i nastroju.

Świadomość języka

→ sprawnie rozpoznaje i funkcjonalnie stosuje poznane zjawiska dotyczące głosek i sylab, części mowy, słownictwa oraz wypowiedzeń;
→ wyjaśnia zależność między formą wyrazu, budową zdania, znaczeniem oraz intencją wypowiedzi;
→ świadomie wzbogaca słownictwo i dobiera środki językowe odpowiednie do stylu oraz celu;
→ pisze poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, a nieliczne uchybienia samodzielnie koryguje;
→ sprawnie weryfikuje wątpliwości językowe w trafnie dobranych źródłach.

Tworzenie wypowiedzi

→ tworzy rozbudowane, spójne i poprawne wypowiedzi, w pełni realizujące temat oraz cechy gatunkowe;
→ świadomie komponuje tekst, stosuje funkcjonalne akapity, urozmaiconą składnię i bogate, precyzyjne słownictwo;
→ wprowadza trafne opisy, dialog, elementy argumentacji lub refleksji odpowiednio do celu wypowiedzi;
→ samodzielnie planuje, redaguje i doskonali tekst, korzystając z kryteriów oraz informacji zwrotnej.

Edukacja medialna

→ selekcjonuje informacje z różnych źródeł, uzasadnia wybór najbardziej przydatnych materiałów i łączy je we własnej wypowiedzi;
→ ocenia własne nawyki cyfrowe i wskazuje działania wspierające bezpieczeństwo, zdrowie i higienę cyfrową;
→ odpowiedzialnie korzysta z informacji i narzędzi cyfrowych podczas nauki oraz rozwijania zainteresowań.

Praktyki lekturowe

→ bardzo dobrze zna i rozumie omawiane utwory, swobodnie przywołuje adekwatne zdarzenia, motywy i postacie;
→ formułuje samodzielną interpretację, popiera ją przykładami z tekstu i odnosi do innych tekstów lub doświadczeń;
→ świadomie planuje czytanie, dzieli się pogłębionymi wrażeniami i rekomenduje tekst, rzeczowo uzasadniając wybór.

Autorefleksja i tożsamość

→ porównuje wartości i doświadczenia związane z różnymi wspólnotami oraz uzasadnia stanowisko wobec wartości uniwersalnych;
→ porównuje role pełnione w różnych wspólnotach, wyjaśniając związane z nimi prawa i obowiązki;
→ analizuje skuteczność własnych działań edukacyjnych, odróżnia emocje od sposobów ich wyrażania i ocenia ich wpływ na relacje.

Ocena celująca (6)

Uczeń w pełni i na bardzo wysokim poziomie opanował wymagania realizowane w klasie IV. W zadaniach mieszczących się w programie działa samodzielnie, twórczo i refleksyjnie, łączy umiejętności oraz proponuje oryginalne, trafnie uzasadnione rozwiązania.

Komunikacja

→ posługuje się językiem swobodnie, precyzyjnie i etycznie, świadomie kształtując wypowiedź stosownie do złożonej sytuacji komunikacyjnej;
→ prowadzi dialog z uważnością na stanowiska innych, trafnie porządkuje argumenty i pomaga wyjaśniać nieporozumienia;
→ formułuje samodzielne, dojrzałe stanowisko oraz wielostronne uzasadnienie zakończone logicznym wnioskiem;
→ twórczo wykorzystuje poznane środki językowe bez utraty poprawności i komunikatywności.

Odbiór tekstów kultury

→ przedstawia oryginalną, lecz zgodną z tekstem i dobrze uzasadnioną propozycję interpretacji;
→ łączy analizę świata przedstawionego, języka, kompozycji, perspektywy nadawcy i kontekstu w spójne odczytanie utworu;
→ samodzielnie porównuje różne teksty kultury, dostrzega istotne podobieństwa i różnice oraz wyjaśnia ich znaczenie;
→ trafnie ocenia postępowanie bohaterów, rozważa różne racje i odnosi problem do wartości lub współczesnych doświadczeń;
→ wykorzystuje terminologię polonistyczną funkcjonalnie, precyzyjnie i bez sztucznego nagromadzenia pojęć.

Świadomość języka

→ bezbłędnie lub niemal bezbłędnie wykorzystuje poznaną wiedzę o języku do analizy i tworzenia wypowiedzi;
→ samodzielnie odkrywa zależności między budową, znaczeniem, stylem i oddziaływaniem wypowiedzi oraz poprawnie je objaśnia;
→ świadomie modyfikuje słownictwo i składnię, aby osiągnąć zamierzony efekt komunikacyjny;
→ rozwiązuje nietypowe, lecz mieszczące się w programie problemy językowe, korzystając z wiarygodnych źródeł i uzasadniając rozwiązanie.

Tworzenie wypowiedzi

→ tworzy oryginalne, dojrzałe i w pełni spójne wypowiedzi, trafnie realizujące cel, gatunek i potrzeby odbiorcy;
→ świadomie buduje kompozycję, napięcie, argumentację lub warstwę opisową oraz konsekwentnie stosuje wybrany styl;
→ łączy informacje i inspiracje z różnych tekstów bez odtwarzania cudzych sformułowań, zachowując samodzielność wypowiedzi;
→ redaguje tekst z dużą dbałością o precyzję, poprawność i estetykę przekazu, a wprowadzone poprawki wyraźnie podnoszą jego jakość.

Edukacja medialna

→ ocenia przydatność i wiarygodność informacji z różnych źródeł, uzasadniając sposób ich weryfikacji;
→ tworzy własny materiał na podstawie sprawdzonych informacji i świadomie wskazuje wykorzystane źródła;
→ uzasadnia wpływ higieny cyfrowej na zdrowie, relacje i uczenie się oraz proponuje odpowiedzialne rozwiązania.

Praktyki lekturowe

→ wykazuje dojrzałą samodzielność czytelniczą: wybiera, planuje i pogłębia lekturę zgodnie z zainteresowaniami;
→ swobodnie wykorzystuje wiedzę o tekście do interpretacji, argumentowania i twórczego przekształcania motywów;
→ inicjuje wartościową rozmowę o książce lub innym tekście kultury i zachęca do czytania rzeczową, przekonującą rekomendacją.

Autorefleksja i tożsamość

→ analizuje wpływ wartości na postawy człowieka i formułuje pogłębioną refleksję o własnej tożsamości oraz odpowiedzialności;
→ wyjaśnia, jak wspólnoty i pełnione role wpływają na relacje, rozwój oraz odpowiedzialność za innych i otaczający świat;
→ świadomie monitoruje własny rozwój, wykorzystuje autorefleksję do planowania dalszej nauki i proponuje sposoby budowania empatycznych relacji.

8. Ustalanie oceny śródrocznej i rocznej

→ Nauczyciel bierze pod uwagę stopień spełnienia wymagań w różnych obszarach, jakość i samodzielność wykonywanych zadań, postęp ucznia oraz trwałość opanowanych umiejętności.
→ Pojedynczy wynik — zwłaszcza z jednego rodzaju aktywności — nie powinien samodzielnie przesądzać o ocenie klasyfikacyjnej.
→ Ocena jest ustalana jawnie. Uczeń i jego rodzice otrzymują informację o rozpoznanych osiągnięciach, trudnościach oraz sposobach dalszego uczenia się.
→ Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa statut szkoły.
→ W przypadku dłuższej nieobecności, trudności zdrowotnych lub innych szczególnych okoliczności nauczyciel ustala realny sposób uzupełnienia kluczowych wiadomości i umiejętności.

9. Dostosowanie wymagań

→ Dostosowanie nie oznacza automatycznego obniżenia oczekiwanych efektów, lecz zmianę warunków, sposobu pracy, formy polecenia, czasu, zakresu materiału, środków wspierających albo sposobu prezentowania wiedzy — odpowiednio do potrzeb ucznia.
→ Nauczyciel uwzględnia zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania oraz rozpoznane indywidualne potrzeby ucznia.
→ Przy ocenianiu ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się rozdziela się — w zakresie uzasadnionym potrzebami — ocenę treści, kompozycji i rozumowania od oceny poprawności zapisu.
→ Uczeń ma prawo do jasnych poleceń, adekwatnego czasu, informacji zwrotnej oraz możliwości zaprezentowania umiejętności w formie zgodnej z ustalonym dostosowaniem.

10. Postanowienia końcowe

Dokument stosuje się łącznie ze statutem szkoły. W razie zmiany przepisów prawa, programu nauczania lub szkolnych zasad oceniania odpowiednie postanowienia należy zaktualizować. Kolejność realizacji treści, dobór tekstów oraz szczegółowe zadania ustala nauczyciel z uwzględnieniem programu, potrzeb klasy i organizacji pracy szkoły.